

Kirkkonummen Vasemmistoliiton valtuustoryhmän valtuustoaloite

Työperäisen hyväksikäytön ja ihmiskaupan torjunta kunnan hankinnoissa ja alihankintaketjuissa

Suomessa työskentelee ulkomaalaisia työntekijöitä tilanteissa, joissa työ- ja elinolot täyttävät modernin orjuuden tunnusmerkkejä. Työntekijät voivat saapua Suomeen velkaantuneina, koska he ovat joutuneet maksamaan suuria välitysmaksuja päästäkseen töihin. Riisto voi näkyä esimerkiksi palkkojen takaisinperintänä, kohtuuttomina työaikoina, heikkoina majoitus- ja työoloina sekä pelkona menettää toimeentulo tai oleskeluoikeus. Ilmiötä on tunnistettu useilla aloilla, kuten rakennusallalla, siivousalalla, ravintola-alalla, hoiva-aloilla, maataloudessa ja alustataloudessa.

Työperäinen hyväksikäyttö ja ihmiskauppa ovat vakavia ihmisoikeusloukkauksia. Ne vääristävät myös kilpailua. Yritykset, jotka hyödyntävät riistoa, voivat tarjota urakoita polkuhinnoilla ja syrjäyttää rehellisesti toimivat yritykset. Kun tällainen hinnoittelu alkaa näyttää normaaliilta, järjestelmä sopeutuu ja vastuu hämärtyy alihankintaketjuihin. Lopulta heikoimmassa asemassa oleva työntekijä jää ilman suojaa.

Valtion viranomaisilla on keskeinen vastuu ilmiön torjunnasta, ja heidän resurssejaan sekä toimivaltuuksiaan on vahvistettava. Samalla myös kunnilla ja hyvinvointialueilla on merkittävä rooli, koska ne ovat suuria tilaajia. Kunta hankkii ja kilpailuttaa siivousta, ruokapalveluja, kuljetuksia, rakentamista ja hoivaa, ja näihin liittyy usein laajoja alihankintaketjuja. Jos hankinnoissa painottuu liikaa hinta ja sopimuskauden valvonta jää heikoksi, kunnan toiminta voi tahtomattaankin ylläpitää hyväksikäytön riskejä.

Vasemmistoliiton valtuustoryhmä esittää, että Kirkkonummen kunta laatii ja ottaa käyttöön selkeät ja sitovat toimintatavat työperäisen hyväksikäytön ja ihmiskaupan torjumiseksi kunnan hankinnoissa ja sopimuksissa. Tavoitteena on varmistaa, ettei kunnan varoilla osteta palveluja tai urakoita ketjuista, joissa työntekijöitä riistetään.

Esitämme, että kunta

1. laatii hankintaohjeisiin velvoittavat kirjaukset työperäisen hyväksikäytön ja ihmiskaupan ehkäisemiseksi sekä määrittelee käytännöt niiden toteutumisen valvontaan
2. edellyttää työehtosopimusten ja keskeisten työelämän velvoitteiden noudattamista koko hankintaketjussa, myös alihankinnassa
3. vaatii alihankinnan läpinäkyvyyttä: tilaajalla tulee olla tieto alihankkijoista ja ketjun rakenteesta, ja ketjun muutoksista on ilmoitettava
4. selvittää, onko alihankintaketjujen pituutta perusteltua rajoittaa hankinnoissa, joissa hyväksikäytön riski on kohonnut
5. vahvistaa sopimuskauden seuranta ja tarkastuksia, ei vain kilpailutusvaiheessa, sekä määrittelee selkeät seuraamukset rikkomuksista, kuten sopimussakot ja sopimuksen purku
6. rakentaa toimintamallin, jossa kunnan työntekijöillä ja urakoiden työntekijöillä on turvallinen tapa ilmoittaa epäilyistä väärinkäytöksistä ja jossa tieto johtaa toimiin
7. tekee aktiivisesti yhteistyötä viranomaisten kanssa väärinkäytösten ehkäisemiseksi ja uhrien ohjaamiseksi avun piiriin

Kirkkonummen kunnan on pystyttävä vaatimaan enemmän. Polkuhinta ja kiire eivät saa ajaa ihmisarvon ohi. Meidän on tehtävä Kirkkonummella kaikkemme työperäisen hyväksikäytön ja ihmiskaupan kitkemiseksi, myös omissa hankinnoissamme.

Kirkkonummella 2.2.2026

Allekirjoitukset

Minna Enqvist

Valtuustoaloitteen hyväksyminen ja allekirjoittaminen –

Godkännande och undertecknande av fullmäktigemotionen

Valtuutettu / fullmäktigeledamot	Allekirjoitus / underskrift
Aallonharja Piia	
Adlercreutz Anders	
Aintila Anna	
Björk Tony	
Björkroth Sofia	
Blom Urho	
Castrén Heidi	
Ekman Jani	
Engström Miika	
Enqvist Minna	<i>Minna</i>
Felipe Sini	<i>Sini Felipe</i>
Fleming Johanna	<i>Johanna Fleming</i>
Frantsi-Lankia Marjut	<i>Marjut Frantsi-Lankia</i>
Frimodig Josephine	
Granström Anneli	<i>Anneli Granström</i>
Haapaniemi Timo	
Hakapää Minna	<i>Minna Hakapää</i>
Hedberg Hans	
Huhmarniemi Saara	
Jeremejew Miisa	
Jäppinen Sanni	<i>Sanni Jäppinen</i>
Karkinen Ronja	<i>Ronja Karkinen</i>
Kaurila Matti	
Kettunen Noora	<i>Noora Kettunen</i>

Valtuustoaloitteen hyväksyminen ja allekirjoittaminen –

Godkännande och undertecknande av fullmäktigemotionen

Kilappa Antti	
Kiukas Maiju	<i>Maija</i>
Kjerin Ulf	
Kock Fredrik	
Korkman Nadia	
Kähkönen Jani	
Lahti Jukka	<i>Jukka Lahti</i>
Lahti Viveca	<i>Viveca Lahti</i>
Lankia Eero	<i>Eero Lankia</i>
Lavanti Lauri	<i>Lauri</i>
Liljequist Kim	
Lindgren Viveca	
Niemi Edla	<i>Edla Niemi</i>
Orko Maarit	<i>Maarit</i>
Piili Noora	<i>Noora Piili</i>
Purra Riikka	
Ragnell Sami	
Ronkainen Tuovi	<i>Tuovi Ronkainen</i>
Sahiluoma Anna	
Suominen Tero	<i>Tero Suominen</i>
Tapio Suvi	
Taussi Henri	
Valli Lauri	
Valtonen Martin	<i>Martin</i>
Vasenius Thomas	

Valtuustoaloitteen hyväksyminen ja allekirjoittaminen –

Godkännande och undertecknande av fullmäktigemotionen

[illegible]